

ชื่อเรื่อง การค้นคว้าแบบอิสระ : ปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคขาดสาร
ไอโอดีนของนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 อำเภอ
เชียงของ จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้เขียน : นางสาวรัชณี มิตกิตติ

ส.ม. : สาธารณสุขศาสตร์

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ชลลศรี	แดง เปี่ยม	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชมนาด	พจนามาตร์	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์วารุณี	แก่นสุข	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ดร. วิจิตร	ศรีสุพรรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ราตรี	โอบาส	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความรู้ ความเชื่อ และการปฏิบัติตนในการ
ป้องกันโรคขาดสารไอโอดีนของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้าน
ความรู้ ความเชื่อ การสนับสนุน การเสริม กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคขาดสารไอโอดีน
และเปรียบเทียบการปฏิบัติตน ระหว่างปัจจัยด้านประชากรที่แตกต่างกันของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง
ซึ่งเป็นนักเรียนของ 8 โรงเรียน และเรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2534
ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานประถมศึกษาอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย ยกเว้นนักเรียน
ชายเขา โดยการเลือกประชากรกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง 215 คน
ครูอนามัยโรงเรียน 8 คน บิดามารดาหรือผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง 10 คน รวบรวมข้อมูล
โดยการใช้นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร่วมกับการสังเกต มีเครื่องมือที่ใช้ในการ
วิจัยได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึกร่วมกับการสังเกต ที่ผู้วิจัยได้ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

ที่มีความเชี่ยวชาญและมีประสบการณ์ในการวิจัย และทำงานในโครงการควบคุมโรคขาดสารไอโอดีน รวมทั้งอาจารย์ที่ปรึกษาได้ช่วยตรวจและแก้ไขให้เหมาะสม แล้ววิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's product moment correlation coefficient) ทดสอบค่าที (t-test) และวิเคราะห์ความแปรปรวน (analysis of variance) ทดสอบความแตกต่างที่จะคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เรื่องโรคขาดสารไอโอดีนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง แต่มีความรู้รายข้อต่ำในเรื่องกลุ่มที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคและอาการของโรคคอพอกเมื่อเป็นมากแล้ว รู้วิธีการเสริมไอโอดีนเข้มข้นในน้ำปลาเพียงร้อยละ 7.0 ด้านความเชื่อนั้นโดยรวมแล้วกลุ่มตัวอย่างมีความเชื่อที่ถูกต้องค่อนข้างมากทั้งสาเหตุและการป้องกันโรค แต่มีความเชื่อที่ผิดในเรื่องของการใช้เกลืออนามัยละลายน้ำดื่มเพื่อรักษาโรคคอพอกได้ การปฏิบัติตนถูกต้องโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ โดยเฉพาะการดื่มน้ำเสริมไอโอดีนทั้งที่บ้านและโรงเรียน ได้ดื่มน้ำดื่มทุกวันเพียงร้อยละ 9.8 และ 31.2 ตามลำดับ แต่มีการใช้เกลืออนามัยประจำสัปดาห์ร้อยละ 73.5 ได้รับประทานอาหารทะเลสดบ้างละ 2 - 3 ครั้งเพียงร้อยละ 39.1 และเลือกซื้อเกลืออนามัยได้ถูกต้องเพียง ร้อยละ 48.4 มักจะไปเลือกซื้อเกลือที่มีสีขาว สะอาด ไม่มีกลิ่นโดยไม่ได้สังเกต เครื่องหมายและอัตราส่วนของไอโอดีน

การศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนความรู้ ความเชื่อ การสนับสนุนและการเสริม กับคะแนนการปฏิบัติตนพบว่า คะแนนความรู้ ความเชื่อ การสนับสนุนและการเสริม กับคะแนนการปฏิบัติตนมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพบว่าคะแนนเฉลี่ยในการปฏิบัติตนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 และ .01 เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความแตกต่างด้านสถานภาพความเป็นผู้นำนักเรียน และโรงเรียนของโรงเรียน แต่คะแนนเฉลี่ยในการปฏิบัติตนไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างความแตกต่างด้าน เพศ ภาวะคอพอกของนักเรียน ระดับการศึกษาและอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง

Independent Study Title **Factors Affecting Self Practices in Iodine Deficiency Prevention Among 6th Grade Primary School Students in Chiang Khong District, Chiang Rai Province**

Author **Miss Ratchanee Mitgitti**

M.P.H. **Public Health**

Examining Committee:

Assoc. Prof.	Chalorsri	Dangpiam	Chairman
Assist.Prof.	Chomnard	Potjanamart	Member
Assist.Prof.	Varunee	Kansook	Member
Assoc. Prof.	Dr.Wichit	Srisuphan	Member
Assist.Prof.	Ratree	Opasa	Member

Abstract

The purposes of this study were to investigate knowledge, belief and practices in iodine deficiency prevention; the correlation between knowledge, belief, supportive and stimulating factors and self practices in iodine deficiency prevention among 6th grade primary school students ; and compare self practice among students with different individual factors. The sample consisted of 8 teachers who were responsible for school health programs, 10 parents and 215 grade 6th students (except hill-tribe students) from 8 primary schools in Chiang Khong district, Chiang Rai province. Sample was selected by multi-stage random sampling. Data were collected by

using a questionnaire and in-depth interview. Content validity and reliability were tested. Data were analysed by using frequency, percentage, mean, standard deviation, Pearson's product moment correlation coefficient, t- test, analysis of variance and Scheffe's multiple comparison method.

The findings were as follow:

The students had total score on knowledge about iodine deficiency in moderate level. The scores were low in the items related to risk group for iodine deficiency and symptoms of severe iodine deficiency. Only 7.0 % knew the method of supplement iodine in fish sauce. Most of students' belief was correct concerning the cause and method of iodine deficiency prevention but was incorrect concerning the use of iodine salt solution for treatment of simple goitre. The score on self practice in iodine deficiency prevention was low especially drinking iodinate water. Only 9.8 % and 31.2 % drank iodinate water at school and home, respectively. About 73.5 % used iodine salt for cooking, 39.0 % had seafood two to three times per week, and 48.4 % knew how to buy iodine salt correctly. More than half bought salt without noticing the trade sign and the composition of iodine in salt.

The correlation between knowledge, belief, supportive and stimulating factors and self practices in iodine deficiency prevention was positive with statistical significance at .01. The practice scores of students with different status of health promotion student - leader and zone of school was statistically significant different at .05 and .01. The practice scores of students with different sex, stage of iodine deficiency and parents' education and occupation were not different.